

Jack Welch a sztármenedzser, és a kapitalizmus megrontója

(Publisher: Simon & Schuster (May 31, 2022))

Jack Welch 20 évig volt (1981 és 2001 között) a GE elnök-vezérigazgatója. Ezalatt a húsz év alatt a GE lett a tőzsdei értéke alapján az USA legnagyobb vállalata, Welch pedig valóságos szupersztárrá vált. Amikor el akart menni nyugdíjba, a befektetők valósággal könyörögtek neki, hogy vállaljon még el egy évet. Végül 417 millió dollár végkielégítéssel ment nyugdíjba és ezenfelül a vállalat további évi 2,5 millió dollár juttatást biztosított neki.

Nem véletlenül. A befektetők imádták, hogy a részvényeik értéke egyre csak növekszik és emellett még filozófiailag is meg volt támogatva az elégedettségük. Welch ugyanis azt hirdette, hogy a GE-nek minden területen, amellyel foglalkozik, a világon az első kettőben kell lennie. Ha negyedik, akkor azt az ágazatot el kell adni, ha a harmadik, akkor adni kell egy két év esélyt. Az első kettőben levést persze nem belső innováció vagy növekedés biztosította, hanem a folyamatos felvásárlás.

Jack Welch a 2000-es évek elején kiadott egy könyvet, ahol maga számolt be menedzseri elveiről, módszereiről. Emlékszem mennyire elképedve és értetlenül olvastam bizonyos sorait. Azt állította, hogy csak 4 adatot kért naponta a vállalatról reggelente az íróasztalára. Ebbe a négy adatba biztos nem fért bele a munkatársai elégedettsége. Mániákus létszám leépítő volt, évente elküldte a középvezetők 10 százalékát. Váratlanul ellátogatott különböző gyáraiba. Elmesélt egy olyan esetet, hogy egy nagyon jól prosperáló vállalathoz ment el, ahol egy fiatal dinamikus menedzser csapatot talált. Úgy döntött – híres mondása, hogy tudni kell gyomorból dönteni – ,hogy szétszedi őket, az összes menedzsert áthelyezi más vállalatokhoz, terjesztendő ezt a pozitív hozzáállást. A könyv aztán nem mond semmit arról, hogy mi lett ezzel a vállalattal illetve ezekkel a fiatal vezetőkkel.

Egy jellemző történet, hogy Franciaországban a Thomson vezetőivel tárgyalt és az ebéd folyamán elcserélte a GE televízió üzletágát a Thomson hadiipari üzletágára. Megjegyezte, hogy ő egy ebéd alatt megcsinálta az üzletet, de utána még ügyvédek hada dolgozott ezen az üzleten egy évig.

Itt Magyarországon nem lehet említés nélkül hagyni a Tungstam esetét. A GE a Tungstamot egy pénzügyi manőverrel gyakorlatilag ingyen szerezte meg. Itt is meg kellett tanulniuk a dolgozóknak, hogy ki az a Jack Welch, mondásait bekeretezve ki kellett tenni a falra. Műszakilag is értékelték a Tungstamot: nyilvánvaló volt, hogy voltak olyan résztechnológiák a lámpagyártáson belül, amelyek sokkal jobbak voltak a kintinél. Úgy hallottam, hogy egy ilyen gépsort leszereltek és kivitték Amerikába. Mi legyen a kinti, feleslegessé vált gépsorral? Azt megvetették a Tungstammal.

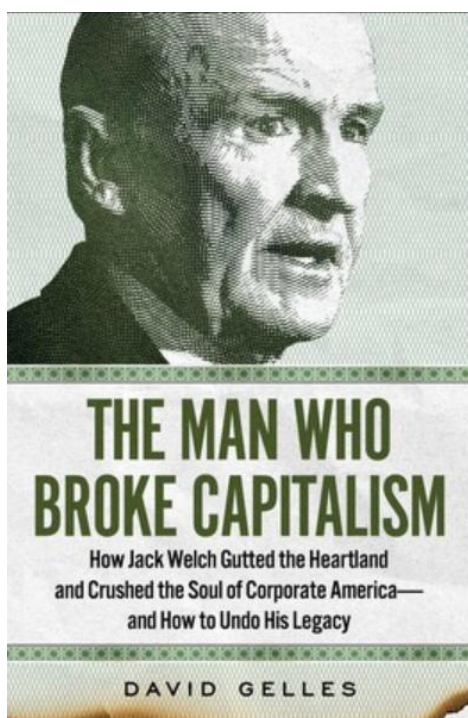
* Ma az Apple a világ legértékesebb vállalata.

Jack Welchet már aktív korában is érték – nem lényegi – kritikák. Ilyen volt például, hogy kapzsinak tartották a hatalmas fizetése, majd különösen a végkielégítése után. Felháborodottan utasította vissza ezeket a kijelentéseket, szerinte ezek a "piaci árat" tükrözték.

Tény, hogy a Welch által gondosan kiválasztott utód ellenére a GE hanyatlani kezdett, ma már a negyedik CEO próbálja megállítani a hanyatlást.

És most jött ez a könyv...

David Gelles, a New York Times riportere és "Corner Office" rovatvezetője szerint a GE legendás vezérigazgatója, Jack Welch a gyökere mindannak, ami a mai kapitalizmusban rossz, és tanácsokat ad, hogyan lehetne ezeket a hibákat kijavítani.

Jack Welch 1981-ben vette át a General Electric vezetését, és gyorsan híressé vált, mint az első sztár vezérigazgató. Elnökökkel golfozott, filmsztárokkal mutatkozott, és bálványozták, amiért a GE-t a világ legértékesebb vállalatává tette. Welch eredményei azonban nem valamiféle nagyobb intelligenciának vagy üzleti képességeknek köszönhetőek. Sokkal inkább annak a folyamatos erőfeszítésnek, hogy a GE részvényárfolyamát egyre magasabbra tornássa, gyakran a munkavállalók, a fogyasztók és az innováció rovására. Ebben a lebilincselő, leleplező könyvben David Gelles azt állítja, hogy Welch egymaga vezette be az amerikai kapitalizmus új, gyilkos korszakát, amely a mai napig tart.

Gelles bemutatja Welch menetelését, amelynek során a profit növelése érdekében munkahelyek százezreit tüntette el, ezzel kiirtotta az ország gyártási bázisát és destabilizálta a középosztályt. Welch megszállott leépítési mániája – évente az alkalmazottak 10%-át bocsátotta el – alapjaiban változtatta meg a GE-t, és utánzó generációit inspirálta, akik világszerte más vállalatoknál is alkalmazták stratégiáját. A maga idejében Welch volt Amerika vezető vállalati támogatója a fúzióknak és felvásárlásoknak, az ügyleteket a versenytársak bekebelezésére használta, és egy olyan gazdaságot hozott létre, amely koncentráltabb, de kevésbé dinamikus. Úttörője volt a "finanszírozás" sötét művészetének, és a GE-t egy csodált ipari gyártóból gyakorlatilag egy szabályozatlan bankká alakította át. A pénzügyi üzletág rövid távon rendkívül nyereséges volt, és segítette Welchnek abban, hogy a

GE részvényeinek árfolyama folyamatosan emelkedjen. De végül a finanszírozás aláásta a GE-t és több tucat más Fortune 500 vállalatot.

Gelles bemutatja, hogy **Welch kiemelt célja, a részvényesi érték bármilyen eszközzel történő növelése (elbocsátások, kiszervezés, offshore, felvásárlások és visszavásárlások, hogy csak néhány taktikát említsük) hogyan vált általánossá az amerikai üzleti életben normává.**

Bemutatja, hogy ez a megközelítés a nagy gazdasági világválság óta a legnagyobb társadalmi-gazdasági egyenlőtlenséghez vezetett, és sok olyan vállalatnak ártott, amely ezt a megközelítést alkalmazta. Megmutatja, hogy a Welch-t követő generáció hogyan alakította át radikálisan az olyan vállalatokat, mint a Boeing, a Home Depot, a Kraft Heinz és még sok más vállalatot említhetnénk. Végezetül Gelles bemutatja a vállalati Amerikában most zajló változásokat, kiemelve azokat a vállalatokat és vezetőket, amelyek felhagytak a Welch-elvvel, és bebizonyítják, hogy még mindig lehetséges az üzleti világban a megélhetés tönkretétele, a közösségek tönkretétele és a szabályozás semmibe vétele nélkül is kitűnni.

<https://www.simonandschuster.com/books/The-Man-Who-Broke-Capitalism/David-Gelles/9781982176440>

Bp, 2022. július 1.

Csíkvári András